

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»

Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.

_____ Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

«__» _____ 2024 р

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми «Банківська справа»
(назва програми)

на тему: «Аналіз ліквідності та платоспроможності банку»

Здобувача групи БС-01а
(шифр групи)

Бережного Євгена Сергійовича
(прізвище, ім'я, по батькові)

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Євген БЕРЕЖНИЙ
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ здобувача)

Керівник _____ к.е.н., доцент Олена ЖУРАВКА
(посада, науковий ступінь, вчене звання, Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

_____ (підпис)

Суми 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.

Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

«__» _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Здобувача групи БС-01а інституту ННІ БіЕМ
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Бережного Євгена Сергійовича

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Тема роботи «Аналіз ліквідності та платоспроможності банку»

Затверджено наказом по СумДУ № 0580-VI від 24.05.2024 р.

Термін здачі здобувачем завершеної роботи «27» травня 2024 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, офіційні статистичні дані державної служби статистики України, матеріали статистичних звітів НБУ, фінансова звітність АТ «Ощадбанк» матеріали періодичних видань, підручників, а також інтернет-джерела.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення): дослідити теоретичні засади ліквідності та платоспроможності комерційного банку; провести комплексний аналіз платоспроможності та ліквідності АТ «Ощадбанк»; виявити потенційні проблемні аспекти та надати рекомендації щодо напрямів забезпечення ліквідності і платоспроможності банку.

Дата видачі завдання: «08» квітня 2024 р.

Керівник к. е. н., доцент Олена ЖУРАВКА

(посада, науковий ступінь, вчене звання, Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

Завдання прийнято до виконання «08» квітня 2024 р.

(підпис)

Євген БЕРЕЖНИЙ

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ здобувача)

ABSTRACT

of the Bachelor's Degree Qualification Thesis on the topic:

Bank's Liquidity and Solvency Analysis

By Yevhen Berezhnyi

The relevance of the subject of the qualification work is due to the importance of ensuring the liquidity and solvency of banking institutions for the stability of the country's financial system. Solvency and liquidity problems of banks directly affect public trust in banking institutions and their financial stability, which is especially relevant in the conditions of modern challenges, such as economic crises, political and geopolitical conflicts, as well as unpredictable events.

The purpose of the work is to conduct a comprehensive analysis of the liquidity and solvency of JSC "Oschadbank" to identify potential problematic aspects and develop recommendations for improving the management of these indicators.

To achieve the goal, the following tasks were defined:

- To reveal the economic essence and methodical approaches to the analysis of the bank's liquidity and solvency.
- Provide the organizational and economic characteristics of JSC "Oschadbank".
- To assess the liquidity and solvency of JSC "Oschadbank".
- To justify directions for improvement of management of liquidity and solvency of JSC "Oschadbank".

Research methods include analysis, synthesis, comparison, logical generalization, economic analysis, abstract-logical method, as well as graphical and tabular methods. The theoretical basis of the work is the fundamental provisions and scientific research of leading domestic scientists in the field of strengthening the solvency and increasing the liquidity of the bank.

The practical significance of the research results lies in the substantiation of directions for strengthening the solvency and increasing the liquidity of the bank and the possibility of applying the proposals presented in the work for use in the activities

of JSC "Oschadbank". In particular, the research results can be used to develop effective strategies for ensuring liquidity and solvency, which will increase the financial stability of the bank and its competitiveness in the market.

The introduction of the work substantiates the relevance of the topic, defines the object and subject of the research, formulates the purpose and tasks of the work, and also describes the research methods.

The first chapter is devoted to the disclosure of the economic essence of the bank's liquidity and solvency, the analysis of methodical approaches to their assessment. Various definitions of these concepts and their significance for the financial stability of banking institutions are considered.

The second section contains the organizational and economic characteristics of JSC "Oschadbank", including the analysis of the main indicators of its activity, the structure of assets and liabilities, as well as the dynamics of the main financial indicators in recent years.

In the third section, a comprehensive assessment of the liquidity and solvency of JSC "Oschadbank" is carried out on the basis of the bank's financial statements, analysis of liquidity ratios, dynamics of assets and liabilities, as well as other indicators characterizing the bank's financial condition.

The fourth section is dedicated to ensuring the liquidity and solvency of JSC "Oschadbank". The main principles of liquidity provision, liquidity control and monitoring mechanisms, as well as recommendations for improving liquidity provision and solvency of banks are considered.

The structure of the work consists of an introduction, four chapters, conclusions, a list of used sources and appendices. The work contains 6 tables, 6 figures, 4 appendices. The list of used sources includes 35 names.

Keywords: liquidity, solvency, banking activity, financial stability, liquidity management.

The results of the qualification study:

In the first section of the qualification work, the essence of liquidity and solvency of the bank at the organizational level, their role and key aspects of definition and

provision are revealed. Methods of analyzing bank liquidity and solvency with an emphasis on their financial stability are studied.

The second section presents a practical analysis of the activities of JSC "Oschadbank" for the period 2021-2023. A comprehensive analysis of the bank's financial condition was carried out based on key performance indicators (financial stability, solvency, liquidity, profitability, activity).

In the third section, the liquidity and solvency of JSC "Oschadbank" was evaluated based on the analysis of financial statements, liquidity ratios, dynamics of assets and liabilities, as well as other indicators characterizing the bank's financial condition. The integrated level of financial stability was determined, compliance with the "golden rule" of the economy was assessed, the financial results of the activity were forecast, and the trends of financial indicators were studied.

The fourth chapter formulates recommendations for improving the liquidity and solvency of JSC "Oschadbank", including economic planning, calculation of added value and the application of effective financial strategies to ensure the bank's stability.

Practical value of the research results: The research was conducted at the request of JSC "Oschadbank". The obtained results were used to formulate strategic directions for improving the financial condition and ensuring the financial stability of the bank.

The year of protection of the qualifying work is 2024.

ЗМІСТ

	С.
Вступ.....	7
1 Економічна сутність та методичні підходи щодо аналізу ліквідності і платоспроможності банку.....	9
2 Організаційно-економічна характеристика АТ «Ощадбанк».....	16
3 Оцінка ліквідності та платоспроможності АТ «Ощадбанк».....	22
4 Напрями забезпечення ліквідності та платоспроможності банку.....	29
Висновки.....	36
Список використаних джерел.....	38
Додаток А Принципи забезпечення ліквідності банку.....	42
Додаток Б Механізм забезпечення ліквідності банку.....	43
Додаток В Звіт про фінансовий стан АТ «Ощадбанк» за 2021-2023 р.р.....	44
Додаток Г Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід АТ «Ощадбанк» за 2021-2023 р.....	46

Вступ

Актуальність теми. Проблема платоспроможності та ліквідності банку є актуальною в сучасному фінансовому середовищі, оскільки вона безпосередньо впливає на стабільність фінансової системи та довіру громадськості до банківських установ. З огляду на зростаючу конкуренцію, строгі регуляторні вимоги та швидкі зміни на ринку, аналіз платоспроможності та ліквідності стає важливим інструментом для оцінки фінансового здоров'я банку.

Зростання глобальної нестабільності, викликане такими факторами, як економічні кризи, політичні та геополітичні конфлікти, а також непередбачувані події, підкреслює важливість платоспроможності та ліквідності банків. Недостатня ліквідність може призвести до серйозних проблем для банку, включаючи недостатність коштів для виплати зобов'язань перед вкладниками та кредиторами, що загрожує його стабільності та репутації.

Дослідження та аналіз платоспроможності та ліквідності банку дозволяють виявити потенційні ризики та виявити стратегії для їх управління. Розуміння цих питань є критичним для банківських установ, оскільки дозволяє їм ефективно реагувати на зміни в економічному середовищі та забезпечити свою стійкість у складних умовах.

Об'єктом дослідження виступає ліквідність і платоспроможність банку.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти оцінки та аналізу платоспроможності та ліквідності банку.

Метою роботи є проведення комплексного аналізу платоспроможності та ліквідності АТ «Ощадбанк» з метою виявлення потенційних проблемних аспектів та розроблення напрямів забезпечення ліквідності та платоспроможності банку.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити наступні завдання:

– розкрити економічну сутність та методичні підходи щодо аналізу

ліквідності і платоспроможності банку;

- надати організаційно-економічну характеристику АТ «Ощадбанк»;
- провести оцінку ліквідності та платоспроможності АТ «Ощадбанк»;
- обґрунтувати напрями забезпечення ліквідності та платоспроможності АТ «Ощадбанк».

Методи дослідження. Теоретичною базою роботи виступають фундаментальні положення, а також наукові дослідження провідних вітчизняних учених у сфері зміцнення платоспроможності і підвищення ліквідності банку. У процесі дослідження застосовувались наступні методи: аналізу, синтезу, порівняння, логічного узагальнення – для уточнення суті й змісту ліквідності і платоспроможності банку; економіко-статистичний аналіз, коефіцієнтний метод – при оцінці динаміки показників ліквідності і платоспроможності банку; абстрактно-логічний метод – для виявлення проблем та розробки пропозицій щодо зміцнення платоспроможності і підвищення ліквідності банку; застосування графічного і табличного методів дозволило наочно зобразити результати дослідження.

Інформаційною базою для виконання роботи стали: нормативні й законодавчі акти, офіційні статистичні дані державної служби статистики України, матеріали статистичних звітів НБУ, фінансова звітність АТ «Ощадбанк» матеріали періодичних видань, підручників, а також інтернет-джерела.

Практичне значення результатів дослідження полягає в обґрунтуванні напрямків зміцнення платоспроможності і підвищення ліквідності банку та можливості застосування наданих в роботі пропозицій для використання в діяльності АТ «Ощадбанк».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Робота містить 6 таблиць, 6 рисунків, 4 додатки. Список використаних джерел налічує 35 найменувань.

1 Економічна сутність та методичні підходи щодо аналізу ліквідності і платоспроможності банку

Ліквідність та платоспроможність банку – це дві ключові складові, які визначають його стабільність та надійність. Обидві ці характеристики відіграють важливу роль у забезпеченні довіри до банку серед клієнтів і учасників фінансового ринку.

Ліквідність банку визначається його здатністю конвертувати активи в готівку або в інші легко реалізовані активи без значних втрат вартості, що є важливим фактором для забезпечення фінансової стійкості й відповідності регуляторним вимогам [15]. Поняття ліквідності важливе як для власного забезпечення стабільності банку, так і для збереження довіри клієнтів та ринкових учасників. Необхідно зазначити, що на сьогоднішній день в науковій літературі немає єдиного підходу стосовно визначення поняття ліквідність банку. Тому доцільно розглянути найпоширеніші з них (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Визначення поняття ліквідність банку різними науковцями

Автор	Визначення поняття
1	2
Гайдак К. М., Люта О. В. [3]	«Ліквідність банку – це його спроможність вчасно виконувати свої зобов'язання за умови забезпечення змоги продовжувати свою діяльність. Іншими словами, це сума грошових коштів банку, котрі можна швидко мобілізувати із інших джерел, і які дають змогу своєчасно виконувати зобов'язання, відображені у пасиві балансу»
Коваленко В. В. [10]	«Ліквідність банку – здатність забезпечувати вчасне виконання грошових зобов'язань, завдяки збалансованості між термінами і сумами погашення розміщених активів й термінами і сумами виконання зобов'язань, а також термінами й сумами інших джерел та напрямків їхнього використання»
Косарева І.П. [11]	«Ліквідність банку – здатність банку ефективно розподіляти терміни погашення депозитів та інших зобов'язань і фінансувати збільшення кредитно-інвестиційного портфеля»
Новосьолова О. С. [19]	«Ліквідність банку – це одна із узагальнених якісних характеристик діяльності банку, котра визначає його надійність й здатність забезпечувати вчасне виконання своїх зобов'язань»
Павленко О., Чорношкур Я. [22]	«Ліквідність банку – спроможність швидко й з мінімальними витратами перетворювати банківські активи у гроші задля виконання зобов'язань, які виникають»

Продовження табл. 1.1

1	2
Путінцева Т. В., Барановський О. І. [26]	«Ліквідність банку – спроможність банку забезпечити вчасне виконання своїх грошових зобов'язань, яке визначається збалансованістю між термінами й сумами погашення активів і сумами виконання зобов'язань»
Сидорчук Я. Ю. [29]	«Ліквідність банку – здатність банку вчасно і без втрат виконувати зобов'язання перед своїми вкладниками і кредиторами»
Шийко В. І. [32]	«Ліквідність банку – спроможність банку задовольняти всі вимоги вчасно й у повному обсязі в необхідній валюті»

Важливо підкреслити, що ліквідність банку постійно змінюється під впливом попиту й пропозиції на грошові ресурси. Тому банк вважається ліквідним, якщо він має можливість постійно та безперебійно виконувати свої зобов'язання, здійснювати активні операції й забезпечувати поповнення ліквідних коштів в будь-який момент часу за рахунок запозичення коштів на ринку за середньою ставкою чи реалізацію активів без значної втрати їх вартості.

Ураховуючи це, можна надати власне визначення ліквідності банку: це здатність банку швидко й ефективно конвертувати свої активи у готівку чи інші легко обмінювані активи із метою виконання своїх фінансових зобов'язань в установлені терміни й умови.

Платоспроможність банку, вимірюється його здатністю виконувати фінансові зобов'язання у повному обсязі і в установлені строки, що є важливим для збереження довіри клієнтів та партнерів.

Слід зазначити, що на сьогоднішній день у науковій літературі існують різні трактування платоспроможності банку (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Визначення поняття платоспроможність банку різними науковцями

Автор	Визначення поняття
1	2
Дуброва Н.П., Іванова В.І. [6]	«Спроможність банку своєчасно виконувати свої кредиторські зобов'язання негайного погашення».
Марченко О. В., Линьова В. Д. [16]	«Здатність банку своєчасно й повністю розраховуватися за своїми зобов'язаннями перед кредиторами».
Павленко О., Чорношкур Я.	«Наявність в банку грошових коштів та їх еквівалентів, достатніх для здійснення розрахунку за кредиторською заборгованістю».

Продовження табл. 1.2

1	2
[22]	
Сидорчук Я. Ю. [29]	«Здатність банку наявними грошовими ресурсами вчасно погасити свої термінові кредиторські зобов'язання».
Холодна Ю., Попова Ю. [30]	«Наявність в банку коштів для погашення ним в установлений термін і в повному обсязі своїх боргових зобов'язань, котрі впливають із кредитних та інших операцій грошового характеру, тобто це спроможність виконувати власні зобов'язання».
Шептуха О. [31]	«Здатність банку до безперебійної сплати боргів в відповідні терміни»

Узагальнюючи визначення поняття наведені в табл. 1.2 платоспроможність банку можна визначити як його здатність виконувати фінансові зобов'язання перед кредиторами й іншими зацікавленими сторонами у встановлені терміни та умови, забезпечуючи стабільне та безперебійне функціонування в умовах ринкових коливань і економічної нестабільності.

Загалом, платоспроможність банку є критичним показником його фінансової стійкості та надійності на ринку. Спроможність банку виконувати свої фінансові зобов'язання вчасно та ефективно є ключовою для забезпечення довіри клієнтів, інвесторів та ринкових учасників. Висока платоспроможність свідчить про добре управління ризиками, ефективне управління активами й зобов'язаннями, а також адаптивність до змін в економічному середовищі. Низький рівень платоспроможності може призвести до фінансових проблем, втрати довіри та навіть банкрутства. Тому банки повинні приділяти особливу увагу забезпеченню високого рівня платоспроможності шляхом ефективного управління фінансовими ресурсами та ризиками.

Отже, ліквідність і платоспроможність – це два ключових аспекти фінансової стійкості банку, але вони відображають різні аспекти його фінансової спроможності.

Ліквідність відображає здатність банку конвертувати свої активи у готівку або інші легко обмінювані активи у відповідь на фінансові зобов'язання у встановлені терміни та умови. Це означає, що ліквідність визначає, наскільки швидко банк може забезпечити готівку для погашення своїх зобов'язань [2].

Платоспроможність, з іншого боку, відображає зможу банку виконувати свої фінансові зобов'язання загалом, незалежно від того, чи є у нього ліквідні активи. Вона визначає, наскільки банк може забезпечити виконання своїх фінансових зобов'язань завдяки своїм активам, капіталу, можливостям залучення нових ресурсів тощо.

Таким чином, основна різниця між ліквідністю і платоспроможністю полягає в тому, що ліквідність фокусується на швидкості забезпечення готівки для погашення зобов'язань, тоді як платоспроможність охоплює загальну спроможність банку виконувати свої фінансові зобов'язання у будь-який час.

Необхідно зазначити, що успішне управління ліквідністю та платоспроможністю вимагає ретельного розуміння і урахування різних факторів, що впливають на спроможність банку виконувати свої фінансові зобов'язання.

Фактори впливу на ліквідність і платоспроможність банку розподіляють на зовнішні й внутрішні (рис. 1.1).

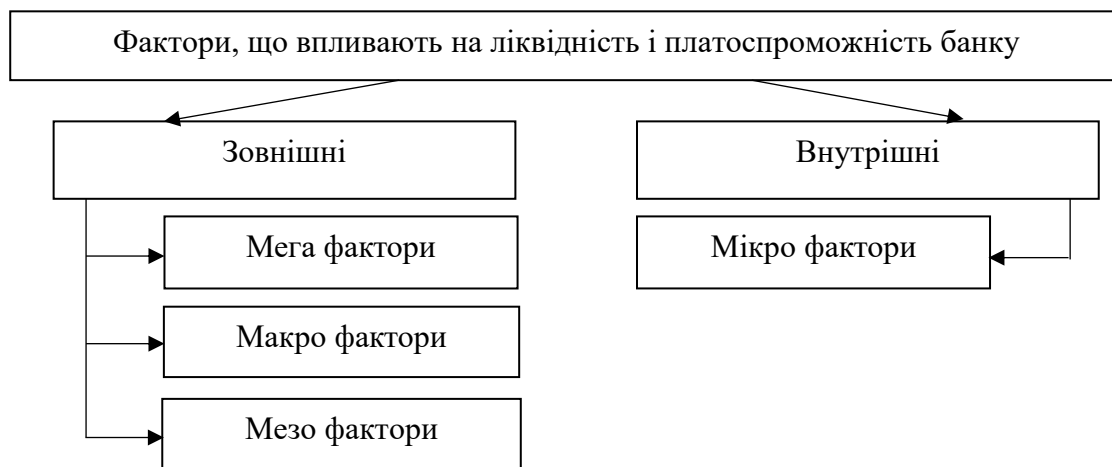

Рис. 1.1 – Фактори, що впливають на ліквідність і платоспроможність банку

Джерело: побудовано на основі [22]

До зовнішніх факторів відносять усі чинники, котрі банк не може контролювати і управляти ними, а до внутрішніх чинників відносяться ті, на які банк може впливати й корегувати їх.

У межах зовнішніх факторів що впливають на ліквідність і платоспроможність банку виділяють:

– фактори непрямого впливу (мега фактори – на рівні світової економіки або іноземних держав, макро фактори – на рівні національної економіки);

– фактори прямого впливу (мезо фактори – на рівні банківської системи).

До внутрішніх факторів відносяться мікро фактори (фактори на рівні окремого банку, на котрі він має змогу впливати).

Мега фактори відображають стан світової економіки. Останнім часом зазначеному чиннику приділяється особлива увагу, адже саме стан світової економіки й кризові ситуації останніх років (пандемія коронавірусу, рецесія, війна) привели до ряду наслідків неліквідності: наприклад, закриття зовнішніх джерел фінансування для банків. На ліквідність також впливає стан материнської компанії (банку), котра періодично може підкріплювати ліквідність банку, і дочірніх структур, адже проблеми у їхній діяльності змушують банк вливати у них додаткові ресурси, що знижує його ліквідність і платоспроможність [8].

До макро факторів зазвичай відносять економічні, політичні, соціальні і технологічні (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Мезофактори, які впливають на ліквідність і платоспроможність банку

Фактори	Характеристика
1	2
Економічні	Значною мірою на ліквідність банків впливає загальний стан й розвиток економіки держави. Нестабільний та послаблений стан економіки зумовлює недовіру клієнтів й інвесторів до банківської системи. Це призводить до відтоку депозитів із банків, погіршення якості кредитного портфеля та послаблення ліквідності
Політичні	На окрему увагу впродовж останнього часу заслуговує вплив політичної ситуації на ті або інші явища, включаючи банківський сектор та ліквідність і платоспроможність банків зокрема. Так, нестабільна політична ситуація зумовлює постійну зміну законодавства, вимоги до банків, зміну оподаткування. Такі дії унеможливають планування банківської політики, створюють додаткові перешкоди в управлінні ліквідністю і платоспроможністю банків
Соціальні	До соціальних факторів зазвичай відносять середній рівень доходів, витрат та заощаджень населення, прожитковий мінімум, мінімальну заробітну плату, обсяги соціальних виплат населенню і т. п. Соціальні чинники зумовлюють бажання та спроможність населення користуватися банківськими послугами. Зокрема, зростання заощаджень фізичних осіб сприяє збільшенню пропозиції ліквідних коштів

Продовження табл. 1.3

1	2
Технологічні	До технологічних чинників відносять розвиток інформаційної структури й комунікаційної мережі. Належний рівень розвитку інформаційної інфраструктури надає можливість банку оперативно реагувати на зміни подій, зокрема, вчасно оцінювати всі ризики й розробити заходи щодо їхньої мінімізації, що, у свою чергу, надасть змогу попередити зменшення рівня ліквідності банку

Джерело: складено на основі [11]

Мезо фактори визначаються політикою держави загалом й центрального банку зокрема стосовно банківської системи країни.

Одним із найбільш вагомих мезо факторів, котрі впливають на ліквідність банку, виступає політика центрального банку, яка реалізується через систему державного нагляду й регулювання діяльності банків [5].

Поряд з зовнішніми факторами, на ліквідність банку впливають внутрішні. Так, від репутації, розміру, фінансового стану, кількості клієнтів істотною мірою залежать можливості стосовно залучення депозитів, налагодження зв'язків із партнерами й інвесторами, що впливає на якість та структуру активів й пасивів.

Необхідною умовою зростання обсягу клієнтів банку є кваліфікація та досвід персоналу, що теж впливає на якість банківських послуг й підвищує імідж банківської установи.

Якість банківського менеджменту визначається професіоналізмом прийняття рішень як на етапі здійснення окремих операцій або у процесі структуризації балансу у розрізі термінів та валют, так й при регулюванні невідповідностей, котрі виникають між активами і зобов'язаннями банку.

Хороша репутація банку підвищує лояльність клієнтів й кредиторів, коли навіть у випадку несприятливих обставин установа має змогу залучати кошти не за підвищеними відсотковими ставками.

Якість активів банку визначається на основі таких критеріїв: ліквідність, дохідність, рівень ризику. Основне завдання банку полягає в постійному збалансуванні даних критеріїв

Вагомим фактором впливу на ліквідність банку є якість ресурсної бази,

адже вона є ключовим фактором для обсягу й рівня розвитку активних операцій банку. Критерієм ресурсної бази банку є її стабільність. Чим більшою є частка стабільних ресурсів, тим вищою є ліквідність банку.

Капітал банку виступає своєрідним запасом міцності, що захищає від можливих втрат ліквідності у випадку несприятливих обставин й в звичайних умовах функціонування, тому його розмір і достатність збільшує ліквідність.

Отже, врахування даних факторів й прийняття відповідних стратегій управління ризиками може допомогти банкам забезпечити належний рівень ліквідності та функціонувати в умовах змінного фінансового середовища.

Необхідно також зазначити, що центральні банки країн світу формують певні нормативи, яких слід дотримуватися банкам, які функціонують у межах держави. НБУ було внесено зміни стосовно нормативів ліквідності, котрих повинні дотримуватися банки в Україні:

1. Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) характеризує мінімально необхідний рівень ліквідності у розрізі забезпечення покриття чистого очікуваного відпливу грошових коштів упродовж 30 дн. урахуовуючи стрес-сценарій:

- коефіцієнт покриття ліквідністю за усіма валютами – LCR_{вв} (не менше 100%);

- коефіцієнт покриття ліквідністю у іноземній валюті – LCR_{ів} (не менше 100%) [5, с. 336; 11].

2. Коефіцієнт чистого стабільного фінансування – NSFR – характеризує мінімально необхідний обсяг стабільного фінансування у перспективі на один рік (не менше 100%) [25].

Дані нормативи призначені для забезпечення належного рівня ліквідності, який є основним для функціонування банків й захисту інтересів їхніх клієнтів.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що забезпечення високого рівня ліквідності і платоспроможності є одним з найвагоміших завдань для банківських установ і відіграє вирішальну роль у їхній фінансовій стабільності та довірі.

2. Організаційно-економічна характеристика АТ «Ощадбанк»

АТ «Ощадбанк» – український комерційний банк, другий за розмірами активів і найбільший за кількістю відділень серед всіх банків України. Перебуває у державній власності [20].

Як універсальна фінансова установа АТ «Ощадбанк» пропонує широкий спектр банківських продуктів і послуг.

До основних продуктів роздрібного бізнесу належать:

– пасивні продукти – строкові депозити, зарплатні проекти, пенсійні й соціальні рахунки, спеціальні поточні рахунки і дебетові картки (у т.ч. цифрові й віртуальні);

– активні продукти – автокредитування, споживче й іпотечне кредитування, кеш-кредити, кредитні картки, державні програми стимулювання придбання житла;

– продукти, які генерують комісійний і торговий дохід, – платежі фізичних осіб, внутрішні й міжнародні перекази, оренда індивідуальних сейфів, обмін валют, операції із банківськими металами;

– соціальні виплати і виплати фондів;

– додаткові сервіси – система дистанційного обслуговування «Ощад 24/7», кваліфікований електронний підпис, сервіс безкоштовного бізнес-дзвінка до контакт-центру із месенжера Viber [20].

Основні продукти для МСБ включають:

1) пасивні продукти – строкові депозити, депозити на вимогу, поточні рахунки;

2) активні продукти – кредитування на поповнення обігових коштів, придбання автотранспорту й обладнання (зокрема у рамках партнерських програм), овердрафти (у т.ч. бланкові), програми кредитування у рамках співпраці із міжнародними організаціями (WNISEF, ЄБРР, ЄІБ та ЄІФ), фінансування за участю ЕКА, програми співпраці із Фондом розвитку підприємництва («Доступні кредити 5-7-9%»), кредитування під заставу

державних гарантій тощо), програма мікрокредитування, гарантії й авалування векселів; програми підтримки кредитування обласними державними адміністраціями;

3) додаткові сервіси:

– система дистанційного обслуговування рахунків клієнтів МСБ CorpLight, котра відповідає сучасним ринковим вимогам й має лідируючі позиції на ринку за функціональністю;

– платформа он-лайн-кредитування «Ощадбізнес»;

– участь в державних й міжнародних програмах надання грантів на створення і розвиток власного бізнесу (єРобота, Фонд розвитку підприємництва, EU4business, GIZ, Deutsche Sparkassenstiftung für internationale Kooperation) [20].

Ключовими продуктами корпоративного бізнесу є:

– кредити на поповнення обігових коштів, в т.ч. овердрафт;

– кредитування капітальних витрат;

– інвестиційні і кредитно-інвестиційні проекти;

– торговельне фінансування;

– кредитування підприємств стратегічних галузей економіки;

– кредитування муніципалітетів;

– операції із борговими цінними паперами;

– кредитування у рамках партнерських програм із міжнародними фінансовими установами;

– кредитування у рамках державних програм фінансової підтримки;

– фінансування за участю ЕКА;

– фінансовий лізинг;

– рефінансування активних банківських операцій;

– документарні операції;

– залучення коштів на умовах строкового розміщення;

– розрахункове-касове обслуговування (зокрема відкриття й ведення поточних рахунків, операції із купівлі-продажу валюти, касове обслуговування,

платежі у іноземній / національній валюті, платіжні операції із використанням рахунків умовного зберігання (ескроу), платіжні операції за поточними рахунками з спеціальним режимом використання, забезпечення розрахунків на ринку природного газу, обслуговування рахунків пенсійного фонду) [20].

Важливо відмітити, що АТ «Ощадбанк» пройшов тривалу історію свого становлення та розвитку:

31 грудня 1991 р. – Ощадбанк було зареєстровано як самостійну банківську установу в НБУ – «Державний спеціалізований комерційний ощадний банк України».

21 травня 1999 р. – розпорядженням Президента України від 20 травня 1999 р. Державний спеціалізований комерційний ощадний банк України було перетворено на відкрите акціонерне товариство «Державний ощадний банк України» (скорочена назва – Ощадбанк).

7 червня 2011 р. – здійснено державну реєстрацію змін до Статуту ВАТ «Ощадбанк», котрі стосуються зокрема найменування банку. Згідно п. 4 Статуту АТ «Ощадбанк» повне найменування банку: Відкрите акціонерне товариство «Державний ощадний банк України».

5 жовтня 2011 р. – одержано ліцензію НБУ № 148 від 05.10.2011 р. на право здійснення банківських операцій.

2014-2015 рр. – Ощадбанк отримав найбільші в своїй історії збитки. В 2014 р. вони досягли 8,5 млрд. грн., а у 2015 р. збільшились до 12,2 млрд. грн.

2015-2016 рр. – Ощадбанк провів ребрендинг й зміну маркетингової стратегії.

26 листопада 2018 р. – Міжнародний арбітраж ухвалив безпрецедентне рішення щодо стягнення із рф на користь АТ «Ощадбанк» 1,3 млрд. доларів США.

Із початком масштабного вторгнення рф в Україну в лютому 2022 р. АТ «Ощадбанк» як банк критичної інфраструктури перш за все сконцентрував свої зусилля на забезпеченні стабільної і безперебійної роботи на всіх рівнях – робота відділень, банкоматів, мобільного додатку, чат-боту, Контакт-центру, мережі

терміналів. Менеджери завжди були на зв'язку [20].

АТ «Ощадбанк» стабільно утримує другу позицію на ринку за чистими активами, коштами клієнтів і власним капіталом, при цьому за депозитним портфелем фізичних осіб займає I місце із часткою ринку 22 %. Банк має збалансовану структуру активів, забезпечує достатній рівень ліквідності для виконання усіх зобов'язань й здійснює ефективне управління балансом із врахуванням притаманних економіці країни ризиків.

Діюча мережа АТ «Ощадбанк» станом на 31 грудня 2023 р. нараховувала 1182 установи. З початку року відновлено роботу в 26 відділеннях (Донецьк (12), Харків (4), Миколаїв (3), Херсон (4), Одеса (2), Київ (1)). Працюють 2 мобільні підрозділи у Донецький обл. Тимчасово припинено діяльність 147 відділень на тимчасово непідконтрольних територіях. В кожному регіональному управлінні відкрито преміум-зони, загальна кількість яких налічує 69, а також преміум-центри. В статусі працюючих обліковувалось 1158 відділень, діяльність 32 відділень тимчасово призупинено на підконтрольній Україні території у зв'язку із активними бойовими діями та загрозою життю працівників і клієнтів. Обслуговування мешканців невеликих й віддалених населених пунктів здійснюється підрозділами дистанційного обслуговування. Відновлено обслуговування клієнтів у окремих, наближених до зони активних бойових дій населених пунктів, шляхом створення мобільних підрозділів [20].

Проведемо аналіз динаміки процентних доходів та витрат АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Динаміка процентних доходів і витрат АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	2023 до 2021	2023 до 2022	2023 до 2021	2023 до 2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Процентні доходи	21349006	22442299	32646276	11297270	10203977	52,9	45,5
доходи від операцій з юридичними	8408123	9440970	12283564	3875441	2842594	46,1	30,1

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8
особами							
доходи від операцій з фізичними особами	2772981	1790648	2567421	-205560	776773	-7,4	43,4
доходи від операцій з цінними паперами	10167901	11210682	17795291	7627390	6584609	75,0	58,7
Процентні витрати	7984489	7557921	13860246	5875757	6302325	73,6	83,4
витрати від операцій з юридичними особами	3958102	4063541	6538986	2580884	2475445	65,2	60,9
витрати від операцій з фізичними особами	3958043	3433299	7276704	3318661	3843405	83,8	111,9
інші процентні витрати	68343	61081	44556	-23787	-16525	-34,8	-27,1
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	13364517	14884378	18786030	5421513	3901652	40,6	26,2

Джерело: складено на основі [20; 21]

Більша частина процентних доходів АТ «Ощадбанк» формується за рахунок кредитів, наданих юридичним особам, й інвестицій в цінні папери. Із початку військової агресії АТ «Ощадбанк» сфокусувався на нарощенні обсягів залучення коштів клієнтів, акумулюючи ресурс для інвестицій у економіку країни та надаючи перевагу підтримці стратегічних галузей економіки.

Залучені ресурси надали змогу збільшити обсяги процентних операцій, компенсуючи вплив агресії на якість кредитного портфеля. За рахунок цього чистий процентний дохід у 2023 році становив 18786030 тис. грн. Порівняно з 2021 р. зріс на 5421513 тис. грн або на 40,6 %. Порівняно з 2022 р. зріс в 2023 р. на 3901652 тис. грн. або на 26,2 %. Основною рушійною силою став значний приріст обсягу коштів на рахунках клієнтів, що сприяло збільшенню чистого кредитно-інвестиційного портфеля.

Проаналізуємо динаміку комісійних доходів та витрат АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр. (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Динаміка комісійних доходів та витрат АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	2023 до 2021	2023 до 2022	2023 до 2021	2023 до 2022
Комісійні доходи	9802395	9386603	12024735	2222340	2638132	22,7	28,1
Комісійні витрати	3602443	3454371	5287272	1684829	1832901	46,8	53,1
Чистий комісійний дохід	6199953	5932232	6737463	537510	805231	8,7	13,6

Джерело: складено на основі [20; 21]

Чистий комісійний дохід у 2023 році становив 6737463 тис. грн. Порівняно з 2021 р. зріс на 537510 тис. грн або на 8,7 %. Порівняно з 2022 р. зріс в 2023 р. на 805231 тис. грн. або на 13,6 %. Банк демонструє висхідну динаміку комісійного доходу попри втрату частини відділень на тимчасово окупованих територіях та перепони в роботі, пов'язані з війною.

На рис. 2.1 наведено динаміку прибутку АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр.

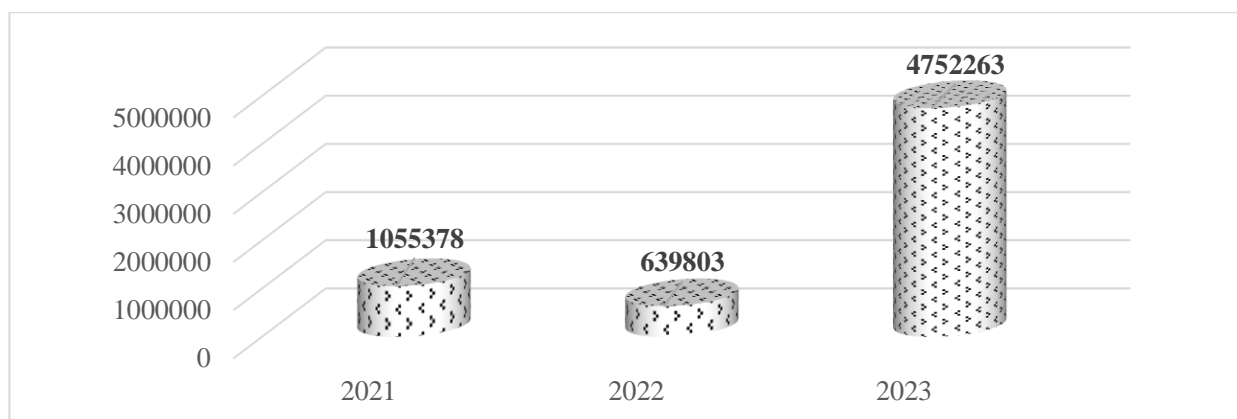

Рис. 2.1 – Динаміка прибутку АТ «Ощадбанк» впродовж 2021-2023 рр., тис. грн.

Джерело: складено на основі [20; 21]

Дані рис. 2.1 дають змогу зробити висновки, що чистий прибуток АТ «Ощадбанк» за результатами 2023 року становить 4752263 млн грн, позитивний фінансовий результат насамперед забезпечено високою адаптивністю банку до умов воєнного стану.

Отже, повномасштабне вторгнення РФ в Україну в лютому 2022 р. мало істотний негативний вплив на діяльність АТ «Ощадбанк», проте вже в 2023 р. банк зміг відновити свою діяльність та досягнути високих показників.

3. Оцінка ліквідності та платоспроможності АТ «Ощадбанк»

Забезпечення оптимального рівня ліквідності є важливою складовою стратегії фінансової стабільності та успішності банку. Аналіз ліквідності АТ «Ощадбанк» відображає його здатність вчасно задовольняти фінансові потреби клієнтів, мінімізуючи ризики недостатнього обсягу готівки або надмірної концентрації активів.

Необхідно зазначити, що активи відіграють ключову роль у забезпеченні ліквідності банку, оскільки вони є джерелом коштів, які можуть бути використані для виконання фінансових зобов'язань перед клієнтами та іншими контрагентами, тому доцільно провести аналіз динаміки активів АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр.

Динаміку загальної величини активів АТ «Ощадбанк» протягом 2021-2023 рр. наведено на рис. 3.1.

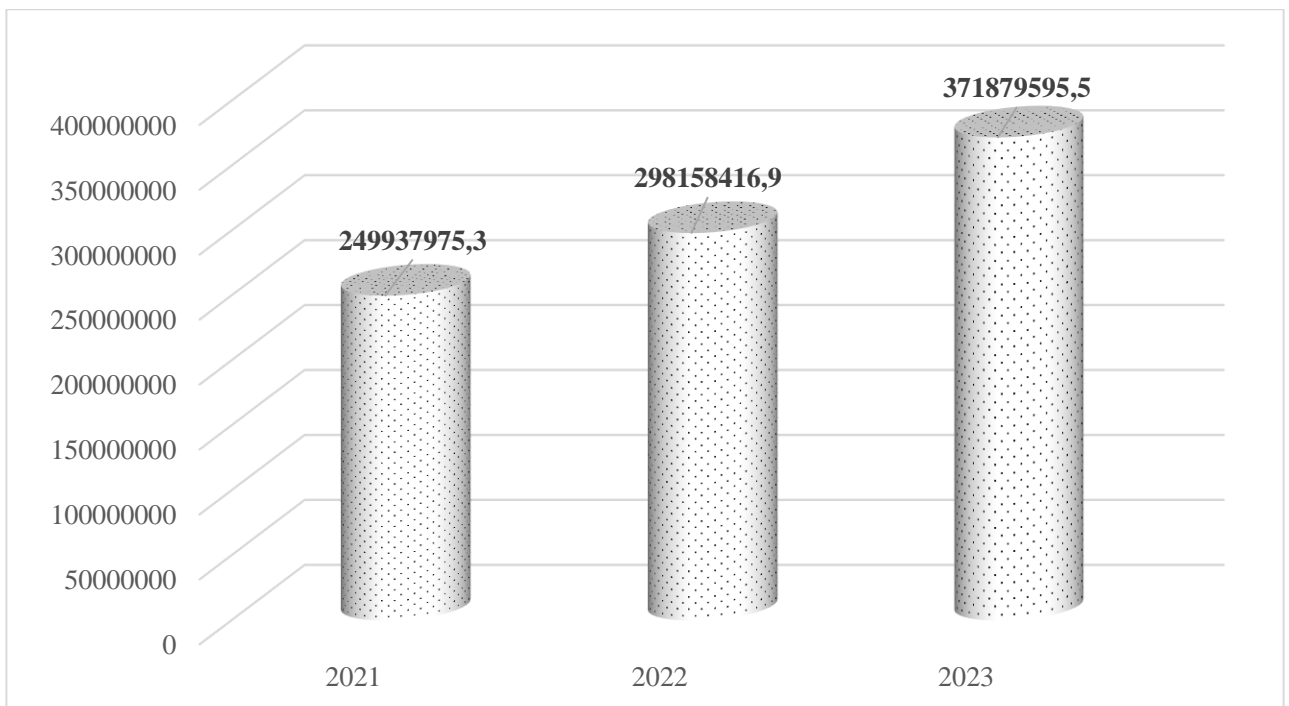

Рисунок 3.1 – Динаміка активів АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр., тис. грн.

Джерело: побудовано на основі [20; 21]

Дані рис. 3.1 дають змогу зробити висновки, що загалом, динаміка активів АТ «Ощадбанк» за період 2021-2023 років демонструє позитивну тенденцію, яка

свідчить про зростання ліквідності, фінансової стабільності та здатність банку ефективно управляти своїми ресурсами.

За даними фінансової звітності проаналізуємо динаміку активів АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр. (табл. 2.1).

Таблиця 3.1 – Динаміка активів АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	2023 р. до 2021 р.	2023 р. до 2022 р.	2023 р. до 2021 р.	2023 р. до 2022 р.
				5	6	7	8
Грошові кошти та їх еквіваленти	12326181,5	16303347,9	35844444,8	23518263,3	19541096,9	190,8	119,9
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	42786103,1	54578818,7	48969137,4	6183034,3	-5609681,3	14,5	-10,3
Кошти в інших банках	6138047,4	12381262,8	27234592,8	21096545,4	14853330	343,7	119,9
Кредити та заборгованість клієнтів	74754085,6	83215594,7	89109019,4	14354933,8	5893424,7	19,2	7,1
Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	3381140,0	8819985,3	9530103,3	6148963,3	710118	181,9	8,1
Цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю	82480106,2	79981912,7	114948439,7	32468333,5	34966527	39,4	43,7
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	24800	24800	24800	0	0	0	0
Інвестиційна нерухомість	633098,9	626789,1	542598,3	-90500,6	-84190,8	-14,3	-13,4
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на	417174,5	470942,5	62772,3	-354402,2	-408170,2	-84,9	-86,7

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6	7	8
прибуток							
Відстрочений податковий актив	198968,6	225012,9	1538641,7	1339673,1	1313628,8	673,3	583,8
Основні засоби та нематеріальні активи	8996537,9	8627706,5	12673949,9	3677412	4046243,4	40,9	46,9
Інші фінансові активи	2695123,3	3659954,9	1891133,7	-803989,6	-1768821,2	-29,8	-48,3
Інші активи	2056334,9	3286048,7	3319426,3	1263091,4	33377,6	61,4	1,0
Усього резервів	13050273,4	25956240,2	26190535,8	13140262,4	234295,6	100,7	0,9
Усього активів	249937975,3	298158416,9	371879595,5	121941620,2	73721178,6	48,8	24,7

Джерело: складено на основі [20; 21]

На основі наведених в табл. 3.1 даних про активи АТ «Ощадбанк» за період з 2021 по 2023 рік можна зробити наступні висновки:

Станом на 01.01.2024 р. активи АТ «Ощадбанк» становили 371879595,5 тис. грн. та в 2023 р. зросли на 121941620,2 тис. грн, або на 48,8% порівняно з 2021 р. Порівняно з 2022 р. зросли в 2023 р. на 73721178,6 тис. грн. або на 24,7 %.

Значну частину активів АТ «Ощадбанк» становить портфель цінних паперів, який забезпечує високий рівень вторинної ліквідності та хеджування коливань валютного курсу.

Ощадбанк має збалансовану структуру активів, забезпечує достатній рівень ліквідності для виконання всіх зобов'язань та здійснює ефективне управління балансом з урахуванням притаманних економіці України численних ризиків.

Необхідно зазначити, що протягом 2023 року АТ «Ощадбанк» постійно підтримував достатній запас первинної (каса, коррахунок в НБУ та коррахунки в інших банках) та вторинної (портфель ОВДП та депозитні сертифікати НБУ) ліквідності. Значний обсяг ліквідних активів у портфелі Ощадбанку дає можливість покрити відтоки коштів клієнтів навіть за умови реалізації стрес-сценарію, без загрози для безперервності бізнесу.

В умовах воєнного стану посилено роботу з забезпечення достатнього обсягу ліквідності з метою своєчасного обслуговування клієнтів – юридичних та фізичних осіб.

Доцільно провести аналіз показників ліквідності АТ «Ощадбанк» впродовж 2021-2023 рр.

На рис. 3.2 наведено динаміку коефіцієнта покриття ліквідністю за усіма валютами (LCR_{ВВ}) АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр.

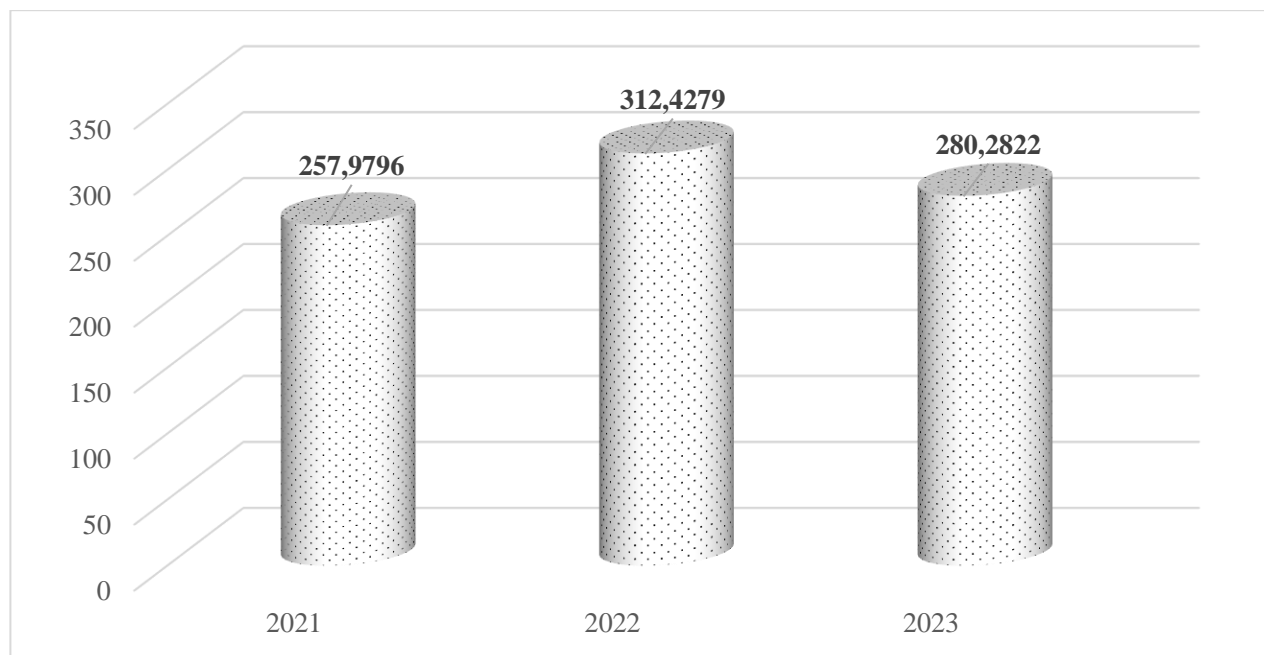

Рисунок 3.2 – Динаміка коефіцієнта покриття ліквідністю за усіма валютами (LCR_{ВВ}) АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр., %

Джерело: побудовано на основі [20; 21]

Дані рис. 3.2 дають змогу зробити, що коефіцієнт покриття ліквідністю за усіма валютами (LCR_{ВВ}) АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр. мав нерівномірну динаміку. В 2023 р. коефіцієнт збільшився 22,302 відсоткових пункти або на 8,6% порівняно з 2021 р. Порівняно з 2022 р. коефіцієнт знизився в 2023 р. на 31,146 відсоткових пункти або на 10,3 %. Значення показника в 2021-2023 рр. перевищувало нормативне (понад 100 %).

Зниження коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR_{ВВ}) в 2023 р. порівняно з 2022 р. за усіма валютами може бути результатом комбінації внутрішніх управлінських рішень, змін у ринкових умовах, зростання короткострокових

зобов'язань, змін у макроекономічному середовищі. Для ефективного управління ліквідністю важливо регулярно моніторити ці фактори та адаптувати стратегії управління активами та пасивами відповідно до поточних умов.

Динаміку коефіцієнта покриття ліквідністю у іноземній валюті (LCR_{iv}) АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр. наведено на рис. 3.3.

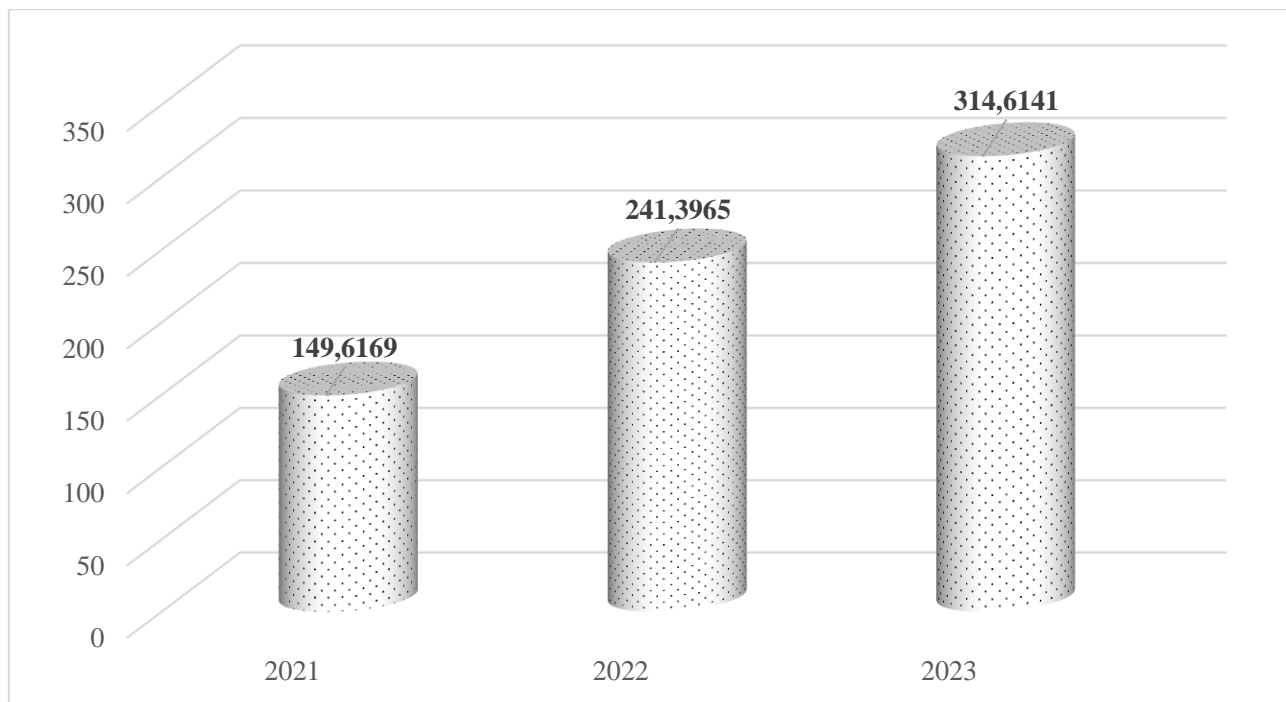

Рисунок 3.3 – Динаміка коефіцієнта покриття ліквідністю у іноземній валюті (LCR_{iv}) АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр., %

Джерело: побудовано на основі [20; 21]

За даними рис. 3.3 можна зробити висновки, що коефіцієнт покриття ліквідністю у іноземній валюті (LCR_{iv}) АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр. мав позитивну динаміку. В 2023 р. коефіцієнт збільшився 164,997 відсоткових пункти або на 110,3 % порівняно з 2021 р. Порівняно з 2022 р. коефіцієнт знизився в 2023 р. на 73,217 відсоткових пункти або на 30,3 %.

Загальне зростання показника покриття ліквідністю у іноземній валюті (LCR_{iv}) АТ «Ощадбанк» з 2021 по 2023 роки свідчить про значне покращення фінансової стійкості та здатності банку ефективно управляти своїми ліквідними активами в іноземній валюті. Це зростання обумовлено сукупністю внутрішніх

управлінських рішень, макроекономічних умов та виконанням регуляторних вимог.

На рис. 3.4 наведено динаміку коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR) АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр.

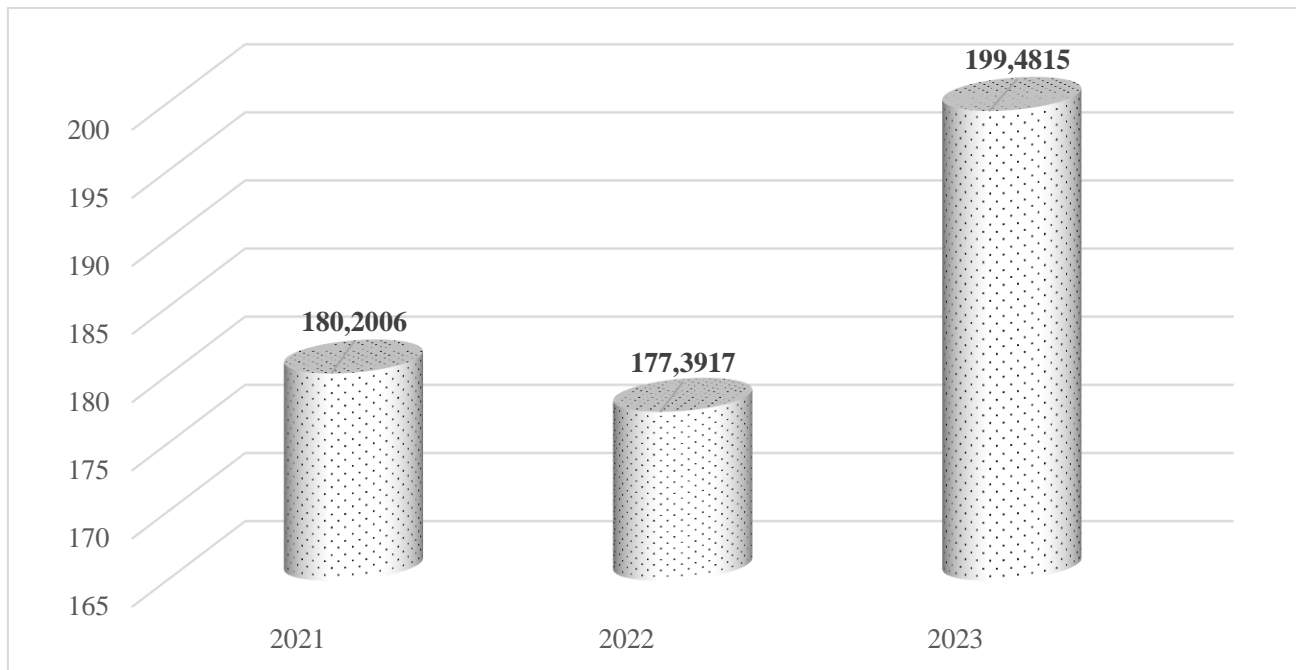

Рисунок 3.4 – Динаміка коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR) АТ «Ощадбанк» впродовж 2021-2023 рр., %

Джерело: побудовано на основі [20; 21]

Дані рис. 3.4 дають змогу зробити висновки, що коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) АТ «Ощадбанк» в 2021-2023 рр. мав нерівномірну динаміку зі збільшенням в 2023 р. Так, у 2023 р. коефіцієнт збільшився 19,281 відсоткових пункти або на 10,7 % порівняно з 2021 р. Порівняно з 2022 р. коефіцієнт збільшився в 2023 р. на 22,09 відсоткових пункти або на 12,5 %.

Однією з можливих причин такого збільшення може бути активна стратегія банку щодо збільшення стабільного джерела фінансування. Це може включати збільшення депозитів від корпоративних та роздрібних клієнтів, а також вдосконалення управління ліквідністю та ризиками.

Отже, на підставі наданих даних можна зробити наступні висновки:

АТ «Ощадбанк» дотримувався встановлених Національним банком України нормативів ліквідності протягом усього 2023 року. Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) за всіма валютами перевищував нормативне значення у 280%, а коефіцієнт покриття ліквідністю в іноземних валютах становив 315%. Це свідчить про те, що банк має достатні резерви ліквідності для забезпечення своєї фінансової стійкості та відповідає вимогам регулятора щодо цього показника.

Коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) на початок 2024 року склав 199%, що також перевищує нормативне значення. Це свідчить про те, що банк ефективно керує своїми стабільними джерелами фінансування та має належну балансову структуру, що сприяє забезпеченню стійкості фінансових показників.

Таким чином, можна зробити висновок, що АТ «Ощадбанк» виявляє високий рівень ліквідності та стабільності фінансових показників, що свідчить про ефективне управління ризиками та активами банку.

4 Напрями забезпечення ліквідності та платоспроможності банку

Забезпечення ліквідності є одним з найважливіших аспектів функціонування банківської системи. Ліквідність банку визначає його здатність виконувати свої фінансові зобов'язання вчасно та в повному обсязі, що є ключовим фактором для підтримання довіри клієнтів, інвесторів та регуляторів. Недостатній рівень ліквідності може призвести до серйозних фінансових проблем, включаючи нездатність виконувати платежі, втрату довіри та навіть банкрутство.

Важливим аспектом забезпечення є постійний моніторинг та аналіз грошових потоків, що дозволяє своєчасно виявляти та усувати можливі проблеми з ліквідністю. Банк має підтримувати оптимальний рівень ліквідних активів, щоб бути готовим до непередбачуваних відтоків коштів або змін у ринкових умовах.

Використання різних джерел фінансування, зокрема короткострокових та довгострокових, дозволяє банку знизити ризики та підвищити свою гнучкість. Крім того, забезпечення ліквідності включає розробку планів дій на випадок кризових ситуацій, що дозволяє банку оперативно реагувати на непередбачені обставини та мінімізувати втрати [29; 30].

Таким чином, ефективне управління ліквідністю забезпечує безперервність банківських операцій, мінімізує ризики дефолтів та підтримує довіру клієнтів і інвесторів. Управління ліквідністю є критично важливим для забезпечення стабільної та надійної роботи банку. Відповідальні підходи дозволяють банку не тільки успішно функціонувати в нормальних умовах, але й зберігати свою фінансову стійкість під час економічних криз та нестабільностей на ринку.

Забезпечення ліквідності повинно базуватися на відповідних принципах, які підтримують стабільність і ефективність банківської діяльності. Дотримання принципів забезпечення є критично важливим для своєчасного виконання зобов'язань перед клієнтами та підтримки фінансової стійкості.

Основні принципи забезпечення ліквідності включають:

1. Ефективність. Забезпечення ліквідності повинно бути спрямоване на досягнення максимальної ефективності використання ліквідних ресурсів банку. Це означає, що банк повинен забезпечити необхідний рівень ліквідності без зайвого запасу коштів, що може знизити доходність.

2. Науковість. Підтримка відповідного рівня ліквідності має базуватися на наукових методах та аналізі. Банк повинен використовувати передові фінансові моделі та інструменти для прогнозування потреб у ліквідності та прийняття відповідних рішень.

3. Комплексність. Забезпечення ліквідності має охоплювати всі аспекти банківської діяльності, включаючи залучення ресурсів, кредитування, інвестування та управління ризиками.

4. Системність. Процес управління ліквідністю повинен бути систематизованим та структурованим. Банк повинен мати чітку стратегію та процедури для контролю за ліквідністю на всіх рівнях управління.

5. Законність. Процес забезпечення ліквідності має супроводжуватися дотриманням усіх законів та регуляцій, що стосуються банківської діяльності, включаючи вимоги до капіталу та резервування.

6. Єдність планів. Забезпечення ліквідності повинно бути інтегровано у загальну стратегію та плани розвитку банку. Всі плани та дії, спрямовані на забезпечення ліквідності, повинні бути узгоджені та спрямовані на досягнення спільної мети.

7. Оперативність. Банк повинен мати механізми для оперативного реагування на зміни у ринкових умовах та фінансових потребах клієнтів з метою забезпечення необхідного рівня ліквідності.

8. Альтернативність. Управління ліквідністю повинно передбачати різноманітні стратегії та альтернативні шляхи дії для забезпечення ліквідності в різних умовах.

9. Виправданість ризику. Банк повинен оцінювати ризики, пов'язані з різними стратегіями забезпечення, та приймати рішення, які виправдовуються з точки зору балансування ризику та доходності.

Принципи забезпечення ліквідності, гарантують комплексний підхід до підтримання фінансової стабільності банків. Вони включають як внутрішні політики та процедури, так і відповідність регуляторним вимогам, що дозволяє банкам ефективно управляти ліквідністю в умовах мінливого ринкового середовища та забезпечувати стійкість у кризових ситуаціях.

Отже, забезпечення ліквідності банку є складним і багатогранним процесом, який вимагає чітко визначених стратегій, постійного моніторингу та адаптації до змінних умов ринку. Дотримання основних принципів забезпечення ліквідності сприяє підтриманню фінансової стабільності банку, зміцненню його позицій на ринку та збільшенню довіри з боку клієнтів і партнерів.

Необхідно зазначити, що механізм забезпечення ліквідності банку є складним і багатокомпонентним інструментом, який гарантує стійке функціонування банку шляхом оптимального управління його ліквідністю. Розглянемо детальніше основні підсистеми та складові цього механізму.

1. Підсистеми механізму забезпечення ліквідності банку:

1) суб'єкти і об'єкти:

– суб'єкти поділяються на внутрішні та зовнішні. Внутрішні суб'єкти включають окремі підрозділи або відповідальний управлінський персонал банку, які займаються забезпеченням ліквідності. Зовнішні суб'єкти – це Національний банк України (НБУ), який здійснює нагляд та регулювання діяльності банків.

– до об'єктів відносяться обсяг ліквідних коштів, структура активів і пасивів, а також ризик ліквідності. Забезпечення цих об'єктів дозволяє банку забезпечувати необхідний рівень ліквідності для виконання своїх зобов'язань.

2) цільова підсистема:

– мета: Забезпечення банку необхідними ліквідними ресурсами для виконання поточних та майбутніх зобов'язань, підтримання стабільної фінансової діяльності та мінімізація ризику ліквідності;

– завдання: Включають прогнозування потреб у ліквідних ресурсах, планування потоків ліквідності, аналіз та контроль за рівнем ліквідності, а також моніторинг ризиків, пов'язаних з ліквідністю.

3) функціональна підсистема:

– фінансові методи забезпечення. Включають прогнозування, планування, аналіз, контроль та моніторинг ліквідності. Ці методи дозволяють банку ефективно управляти своїми ліквідними ресурсами та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

4) підсистема забезпечення:

– інформаційно-аналітичне забезпечення. Включає системи збору, обробки та аналізу даних про ліквідність банку. Забезпечує керівництво банку необхідною інформацією для прийняття рішень;

– нормативно-правове забезпечення. Складається з нормативних актів, регуляторних вимог та внутрішніх політик банку, які визначають порядок управління ліквідністю;

– програмно-технічне забезпечення. Включає використання сучасних програмних продуктів та технологічних рішень для автоматизації процесів забезпечення ліквідності;

– організаційне забезпечення. Включає структуру управління банком, розподіл обов'язків між підрозділами та персоналом, відповідальним за забезпечення ліквідності.

2. Фінансові методи забезпечення ліквідності:

1) прогнозування. Включає аналіз поточних та майбутніх грошових потоків, оцінку потреб у ліквідних коштах, а також розробку прогнозів на основі різних сценаріїв розвитку подій;

2) планування. Здійснюється на основі прогнозів і включає розробку планів щодо забезпечення необхідного рівня ліквідності. Планування передбачає визначення джерел фінансування, розподіл ресурсів та управління активами і пасивами;

3) аналіз. Включає регулярний аналіз структури активів і пасивів, оцінку ефективності використання ліквідних ресурсів, а також аналіз ризиків, пов'язаних з ліквідністю;

4) контроль. Здійснюється шляхом постійного моніторингу показників

ліквідності, виконання планів та дотримання встановлених нормативів. Контроль дозволяє своєчасно виявляти відхилення та вживати коригувальні заходи;

5) моніторинг. Включає безперервний процес збору та аналізу інформації про стан ліквідності, ринкові умови та інші фактори, що можуть вплинути на ліквідність банку. Моніторинг дозволяє оперативно реагувати на зміни та підтримувати стабільність банку [28; 26].

Отже, механізм забезпечення ліквідності банку є комплексним та багатоаспектним процесом, який вимагає ретельного планування, аналізу та контролю. Дотримання основних принципів забезпечення гарантує стійке функціонування банку, підвищує його надійність та конкурентоспроможність на ринку фінансових послуг.

З метою покращення забезпечення ліквідності АТ «Ощадбанк» доцільно дотримуватися наступних вимог:

1. Надійна стратегія забезпечення:

– політика та процедури. Банк повинен розробити і підтримувати комплексну стратегію, яка охоплює різні аспекти його діяльності. Політика має бути чітко задокументована і включати процедури для моніторингу та контролю ліквідності;

– регулярне оновлення. Стратегія забезпечення ліквідності має регулярно переглядатися та оновлюватися для врахування змін в ринкових умовах та внутрішніх обставинах банку.

2. Активне управління ліквідними активами та зобов'язаннями:

– диверсифікація джерел фінансування. Банк повинен прагнути до диверсифікації своїх джерел фінансування, щоб уникнути надмірної залежності від окремих джерел;

– підтримка адекватного рівня ліквідних активів. Банк має підтримувати достатній рівень високоліквідних активів, які можуть бути швидко реалізовані для задоволення потреб у ліквідності.

3. Моніторинг та контроль ризиків ліквідності:

– регулярний моніторинг. Банк повинен здійснювати регулярний

моніторинг своїх ліквідних позицій та ризиків, використовуючи різні показники та інструменти, такі як аналіз гепів та стрес-тестування;

– сценарне моделювання. Використання різних сценаріїв розвитку подій для оцінки потенційних ризиків ліквідності та розробки відповідних заходів реагування.

4. Управління стресовими ситуаціями:

– планування на випадок надзвичайних ситуацій. Банк повинен мати план дій на випадок виникнення кризових ситуацій з ліквідністю, який включає визначення відповідальних осіб, сценарії дій та необхідні заходи для забезпечення ліквідності;

– регулярні тренування. Проведення регулярних тренувань і тестів для перевірки готовності банку до реагування на надзвичайні ситуації.

5. Виконання регуляторних вимог:

– дотримання нормативів ліквідності. Підтримка рівня ліквідності відповідно до вимог центрального банку та інших регуляторів, таких як коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) та коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR);

– регулярна звітність. Подання звітності регуляторам про рівень ліквідності, структуру активів та пасивів, виконання нормативів.

6. Внутрішні процеси та управління:

– розробка внутрішніх політик управління ліквідністю. Створення політик та процедур, що регулюють управління ліквідністю, включаючи критерії для оцінки ліквідних активів, методи прогнозування та планування грошових потоків;

– навчання та підвищення кваліфікації. Регулярне навчання співробітників, залучених до управління ліквідністю, для забезпечення їхньої обізнаності про сучасні методи та інструменти управління.

7. Відповідальність керівництва та взаємодія підрозділів:

– залучення керівництва. Вищий керівний склад банку повинен активно брати участь у процесі управління ліквідністю, забезпечуючи належний нагляд

та контроль;

– прийняття рішень. Керівництво має приймати обґрунтовані рішення на основі аналізу ризиків та рекомендацій підрозділів з управління ризиками;

– взаємодія підрозділів. Ефективне забезпечення ліквідності вимагає тісної співпраці між різними підрозділами банку, включаючи фінансовий відділ, казначейство, підрозділи ризик-менеджменту та корпоративного управління;

– звітність та обмін інформацією. Регулярна звітність та обмін інформацією між підрозділами для своєчасного виявлення та вирішення проблем з ліквідністю [13].

Отже, забезпечення ліквідності АТ «Ощадбанк» є важливим аспектом фінансової стратегії, що вимагає систематичного підходу та дотримання ключових принципів. Оптимальне управління ліквідністю передбачає не лише забезпечення достатнього рівня готівки та ліквідних активів, але й врахування ризиків та відповідність регуляторним вимогам.

Висновки

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки.

З'ясовано, що ліквідність та платоспроможність банку – це дві ключові складові, які визначають його стабільність та надійність. Обидві ці характеристики відіграють важливу роль у забезпеченні довіри до банку серед клієнтів і учасників фінансового ринку.

Ліквідність визначається здатністю банку конвертувати активи в готівку або в інші легко реалізовані активи без значних втрат вартості, що є важливим фактором для забезпечення стійкості й відповідності регуляторним вимогам.

Платоспроможність банку, вимірюється його здатністю виконувати фінансові зобов'язання у повному обсязі і в установлені строки, що є важливим для збереження довіри клієнтів та партнерів.

Центральні банки країн світу формують певні нормативи, яких слід дотримуватися банкам, які функціонують у межах держави. НБУ було внесено зміни стосовно нормативів ліквідності, котрих повинні дотримуватися банки в Україні:

Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR): коефіцієнт покриття ліквідністю за усіма валютами – $LCR_{вв}$ (не менше 100%); коефіцієнт покриття ліквідністю у іноземній валюті – $LCR_{ів}$ (не менше 100%).

Коефіцієнт чистого стабільного фінансування – NSFR – характеризує мінімально необхідний обсяг стабільного фінансування у перспективі на один рік (не менше 100%).

Дані нормативи призначені для забезпечення належного рівня ліквідності, який є основним для функціонування банків й захисту інтересів їхніх клієнтів.

АТ «Ощадбанк» – український комерційний банк, другий за розмірами активів і найбільший за кількістю відділень серед всіх банків України. Перебуває у державній власності.

В процесі аналізу було визначено, що чистий прибуток АТ «Ощадбанк» за результатами 2023 року становить 4752263 млн грн, позитивний фінансовий результат насамперед забезпечено високою адаптивністю банку до умов війни.

Проведений аналіз дав змогу визначити, що АТ «Ощадбанк» дотримувався встановлених Національним банком України нормативів ліквідності протягом усього 2023 року. Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) за всіма валютами перевищував нормативне значення у 280%, а коефіцієнт покриття ліквідністю в іноземних валютах становив 315%. Це свідчить про те, що банк має достатні резерви ліквідності для забезпечення своєї фінансової стійкості та відповідає вимогам регулятора щодо цього показника.

Коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) на початок 2024 року склав 199%, що також перевищує нормативне значення. Це свідчить про те, що банк ефективно керує своїми стабільними джерелами фінансування та має належну балансову структуру, що сприяє забезпеченню стійкості фінансових показників.

Управління ліквідністю повинно базуватися на відповідних принципах, які забезпечують стабільність і ефективність банківської діяльності: ефективність, науковість, комплексність, системність, законність, єдність планів, оперативність, альтернативність, виправданість ризику. Дотримання принципів управління ліквідністю є критично важливим для своєчасного виконання зобов'язань перед клієнтами та підтримки фінансової стійкості.

Механізм управління ліквідністю банку є складним і багатокомпонентним інструментом, який забезпечує стійке функціонування банку шляхом оптимального управління його ліквідністю.

З метою покращення управління ліквідністю АТ «Ощадбанк» доцільно дотримуватися наступних вимог: надійна стратегія управління ліквідністю; активне управління ліквідними активами та зобов'язаннями; моніторинг та контроль ризиків ліквідності; управління стресовими ситуаціями; виконання регуляторних вимог; внутрішні процеси та управління; відповідальність керівництва та взаємодія підрозділів.

Список використаних джерел

1. Абрамова М. А. Фінансовий аналіз комерційного банку. Київ: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2017.
2. Аксьонова Л., Мусаєв Е. Управління ліквідністю банку в сучасних умовах. Економічний вісник ДВНЗ УДХТУ. 2019. № 19. С. 65-70.
3. Гайдак К. М., Люта О. В. Ліквідність банківської установи: її сутність та види. *Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної online конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України»*. Суми : СумДУ, 2019. С. 96-100.
4. Горяєва Л. В.. Фінансовий аналіз банківської діяльності: теоретичні та методичні основи. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019.
5. Дроботя Я. А., Дорошенко О. О., Яременко А. С. Ризик ліквідності комерційного банку. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.2.81 (дата звернення 20.04.2024).
6. Дуброва Н.П., Іванова В.І. Забезпечення платоспроможності та ліквідності банку у системі підтримання його надійності. Наукові та прикладні аспекти удосконалення обліково-фінансового забезпечення підприємств в умовах нестійкої економіки : колективна монографія / за заг. ред. І.П. Приходька, О.М.Губарик. Дніпро: Пороги, 2021. С.163-174.
7. Еркес О., Гордієнко Т. Нові нормативи ліквідності в системі ризик-орієнтованого нагляду за діяльністю банків України. *Економіка та суспільство*. 2019. Випуск 20. С. 635-642.
8. Закон України «Про банки та банківську діяльність» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
9. Іванова, А. С.. Аналіз ліквідності банківського сектора України в умовах кризи COVID-19. *Фінанси України*, 2021.
10. Коваленко В. В. Управління ризиком ліквідності банків в умовах фінансової нестабільності. *Ефективна економіка*. 2020. № 7. URL:

http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/14.pdf (дата звернення: 21.04.2024).

11. Косарева І.П. Ліквідність банку: сутність та вплив основних факторів на діяльність банків. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. №29. С. 99-103.

12. Кравець, О. А., та Сотник, І. М.. Ризик-менеджмент у банківській діяльності. Київ: Національний університет "Києво-Могилянська академія", 2015.

13. Криклій О. А., Москаленко А. О. Вплив невизначеності на ліквідність банківської системи України. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8319> (дата звернення: 23.04.2024).

14. Лагутін В. Д., та Макаренко, О. Ю.. Методи оцінки платоспроможності банку. Дніпро: Дніпропетровський університет економіки та права, 2017.

15. Лисьонкова Н. М., Єрмоленко О. А., Гармай І. Ю. Сутність та оцінка ліквідності банку. *Приазовський економічний вісник*. 2019. № 5 (16). С. 295-300.

16. Марченко О. В., Линьова В. Д. Аналіз підходів до визначення терміна «платоспроможність банку». *БізнесІнформ*. 2020. № 5. С. 56-61.

17. Мельник Т. В. Вплив макроекономічних факторів на платоспроможність українських банків. *Економічний вісник*, 2022.

18. Методика розрахунку коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR) URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/15022018_101rsh_m_zmina_2019.pdf?v=4 (дата звернення: 20.04.2024).

19. Новосьолова О. С. Ліквідність банку та банківської системи України як індикатор ефективності банківської діяльності. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Том 31 (70). № 3.

20. Офіційний сайт АТ «Ощадбанк». URL: <https://www.oschadbank.ua> (дата звернення: 24.04.2024).

21. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 20.04.2024).
22. Павленко О. П., Черношкур Я. Управління економічною категорією «ліквідність» та інструментарій її впливу на платоспроможність комерційних банків. *Інфраструктура ринку*. 2018. Випуск 21. С. 271-278.
23. Петров Ю. Г. Інноваційні підходи до управління ліквідністю банків. *Банківська справа*, 2023.
24. Петрова, І. В.. Фінансова стійкість банків: теоретичні та практичні аспекти. Одеса: Одеський національний економічний університет, 2021.
25. Про запровадження коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR): Постанова правління НБУ № 158 від 24.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0158500-19#Text> (дата звернення: 22.04.2024).
26. Путінцева Т. В., Барановський О. І. Місце і роль ліквідності комерційних банків у забезпеченні їх фінансової безпеки. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2020. № 3. С.4-18.
27. Савлук М. І. Банківська справа: навчальний посібник. Київ: Знання, 2022.
28. Сидоренко І. П.. Аналіз ризиків ліквідності в банківському секторі України. *Журнал фінансових досліджень*. 2022.
29. Сидорчук Я. Ю. Особливості підходів щодо визначення і оцінки платоспроможності та ліквідності банківських установ URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/osoblyvosti-pidkhodiv-shchodo-vyznachennia-i-otsinky-platospromozhnosti/>
30. Холодна Ю., Попова Ю. Особливості регулювання ліквідності комерційних банків в сучасних умовах. *Економічний форум*. 2022. № 1(2). С. 152-156.
31. Христофорова О.Ф., Мінасян М.Т. Ліквідність банківської системи та практичні аспекти її забезпечення в сучасних умовах України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2019.Вип. 36. С. 109-114.

32. Шептуха О. Сучасний стан та проблеми банківської ліквідності в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 3 (20).
33. Шийко В. І. Оцінювання управління ліквідністю банківських установ. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 12. С. 68-74.
34. Berger, A. N., & Bouwman, C. H. (2022). Bank liquidity creation, monetary policy, and financial crises. *Journal of Financial Stability*.
35. Saunders, A., & Cornett, M. M. (2021). *Financial Institutions Management: A Risk Management Approach* (10th ed.). New York: McGraw-Hill Education.

ДОДАТОК А

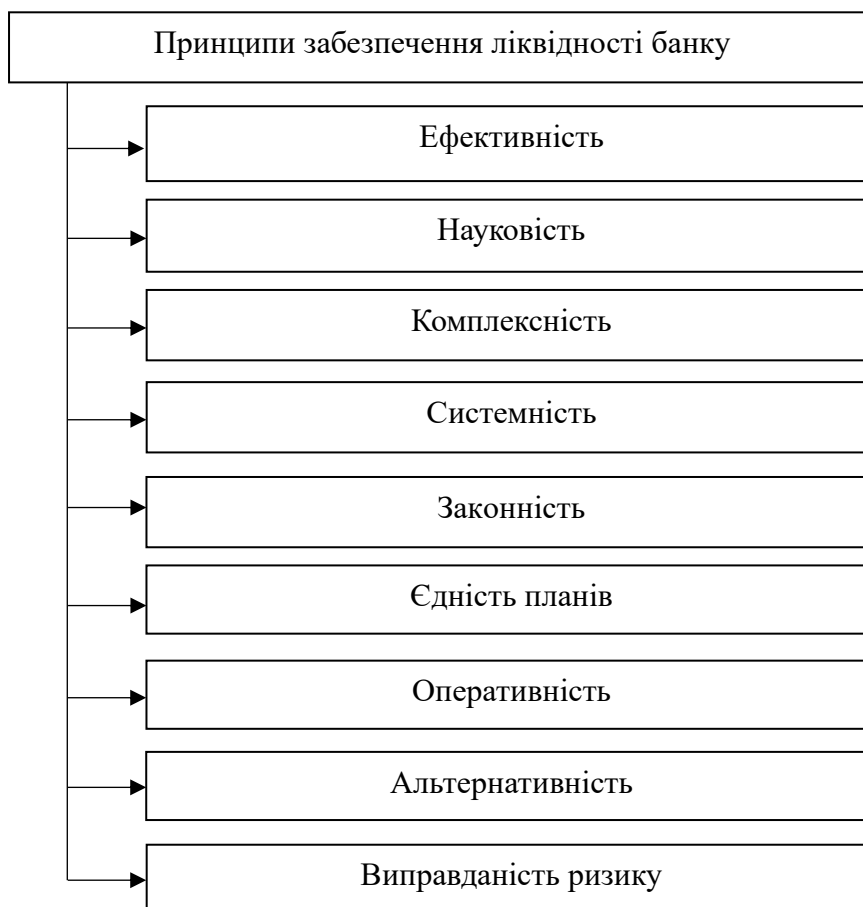

Рисунок А.1 – Принципи забезпечення ліквідності банку

ДОДАТОК Б

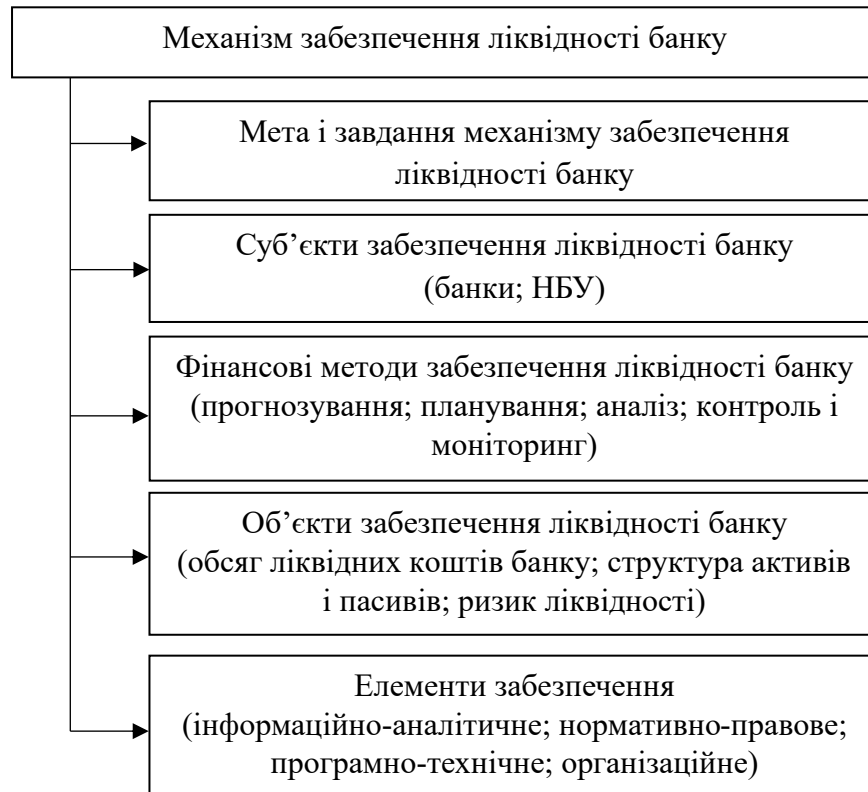

Рисунок Б.1 – Механізм забезпечення ліквідності банку

ДОДАТОК В

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН АТ «ОЩАДБАНК»

Таблиця В.1 – Звіт про фінансовий стан АТ «Ощадбанк» за 2021 рік

**ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ
(у тисячах гривень)**

	Примітки	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року (перераховано*)	1 січня 2020 року (перераховано*)
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	19 000 631	26 514 696	56 802 954
Кредити, надані клієнтам	12	74 754 086	63 226 077	65 168 344
Інвестиції	13	128 647 349	130 251 541	113 616 183
Інвестиції в дочірні, спільні підприємства та асоційовані підприємства	15	24 800	24 800	24 800
Інвестиційна нерухомість	14	633 099	633 526	809 070
Основні засоби	16	6 947 057	7 913 336	8 553 547
Нематеріальні активи	16	2 049 481	1 812 024	1 394 430
Передплата з податку на прибуток		417 175	275 237	270 256
Інші фінансові активи	17	420 881	430 347	238 482
Інші нефінансові активи	17	2 012 753	2 457 300	2 223 055
Всього активів		234 907 312	233 538 884	249 101 121
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ТА ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Зобов'язання:				
Кошти банків	18	7 608 283	5 823 982	58 040
Рахунки клієнтів	19	191 452 783	186 167 805	202 143 040
Інші заборговані кошти	20	10 726 054	16 196 972	22 733 326
Забезпечення	21	829 107	634 094	526 697
Інші фінансові зобов'язання	21	492 870	472 079	540 556
Інші нефінансові зобов'язання	21	875 405	798 679	715 120
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток	9	173 960	233 834	369 794
Субординований борг	22	878 960	1 276 240	2 462 640
Всього зобов'язань		213 037 422	211 603 685	229 549 213
Власний капітал:				
Акціонерний капітал	23	49 724 980	49 724 980	49 724 980
Резерв переоцінки будівель		1 564 504	1 572 968	1 817 194
Резерв переоцінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		146 089	429 062	639 249
Резерв переоцінки інвестицій в інструменти капіталу, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		544 219	546 998	378 956
Непокритий збиток		(30 109 902)	(30 338 809)	(33 008 471)
Всього власного капіталу		21 869 890	21 935 199	19 551 908
Всього зобов'язань і власного капіталу		234 907 312	233 538 884	249 101 121

* Певні суми, показані тут, не відповідають фінансовій звітності за 2020 рік і відображають здійснені перекласифікації, див. Примітку 3.

Від імені Правління:

С.В. Наумов
 Голова Правління
 1 серпня 2022 року

Г.С. Костенко
 Головний бухгалтер

1 серпня 2022 року

Таблиця В.2 – Звіт про фінансовий стан АТ «Ощадбанк» за 2022-2023 роки

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ
(у тисячах гривень)

	Примітки	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	65 850 018	28 357 170
Кредити, надані клієнтам	12	89 109 019	83 215 595
Інвестиції	13	173 447 680	143 380 717
Інвестиції в дочірні та асоційовані підприємства	15	24 800	24 800
Передплата з податку на прибуток		62 772	470 943
Відстрочені активи з податку на прибуток	9	865 374	–
Інвестиційна нерухомість	14	542 598	626 789
Основні засоби	16	10 208 797	6 521 241
Нематеріальні активи	16	2 465 153	2 106 465
Інші фінансові активи	17	667 567	1 249 832
Інші нефінансові активи	17	3 230 175	3 235 637
Всього активів		346 473 953	269 189 189
Зобов'язання та власний капітал			
Зобов'язання:			
Кошти банків	18	366 363	543 326
Рахунки клієнтів	19	302 972 637	233 940 324
Забезпечення	21	939 501	1 179 977
Інші фінансові зобов'язання	21	536 174	543 850
Інші нефінансові зобов'язання	21	1 448 621	1 284 849
Кредиторська заборгованість за податком на прибуток		2 953 480	44
Інші запозичені кошти	20	8 297 493	8 717 687
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток	9	–	98 413
Субординований борг	22	250 816	716 442
Всього зобов'язань		317 765 085	247 024 912
Власний капітал:			
Акціонерний капітал	23	49 724 980	49 724 980
Резерв переоцінки будівель		1 985 382	1 473 482
Резерв переоцінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		9 730	60 894
Резерв переоцінки інвестицій в інструменти капіталу, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		880 862	684 601
Непокритий збиток		(23 892 086)	(29 779 680)
Всього власного капіталу		28 708 868	22 164 277
Всього зобов'язань та власного капіталу		346 473 953	269 189 189

Від імені Правління:

С.В. Наумов
Голова Правління

16 квітня 2024 року

М.С. Демкович
В.о. головного бухгалтера

16 квітня 2024 року

ДОДАТОК Г
ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД
АТ «ОЩАДБАНК»

Таблиця Г.1 – Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід за 2021 рік

Чистий процентний дохід представлений наступним чином:

	За рік, що закінчився 31 грудня 2021 року
Процентні доходи включають:	
Процентні доходи, розраховані з використанням методу ефективного відсотка, включають:	
Процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю	
Проценти за кредитами, наданими клієнтам	10 384 207
Проценти за інвестиціями	5 960 178
Проценти за коштами в банках	7 591
Всього процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю	16 351 976
Процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	
Проценти за інвестиціями	1 454 076
Всього процентних доходів, розрахованих з використанням методу ефективного відсотка	17 806 052
Процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	
Проценти за інвестиціями	2 753 647
Проценти за кредитами, наданими клієнтам	789 307
Всього процентних доходів	21 349 006
Процентні витрати включають:	
Процентні витрати за фінансовими зобов'язаннями, що оцінюються за амортизованою вартістю	
Проценти за рахунками клієнтів	(6 342 532)
Проценти за іншими запозиченими коштами (Примітка 20)	(971 352)
Проценти за субординованим боргом (Примітка 22)	(68 343)
Проценти за коштами банків:	
Процентні витрати за зобов'язаннями перед Національним банком України	(539 399)
Процентні витрати за зобов'язаннями перед іншими банками	-
Інші процентні витрати	-
Всього процентні витрати за фінансовими зобов'язаннями, що оцінюються за амортизованою вартістю	(7 921 626)
Проценти за зобов'язаннями з оренди	(62 863)
Всього процентних витрат	(7 984 489)
Чистий процентний дохід	13 364 517

Продовження таблиці Г.1

**ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ
(у тисячах гривень)**

	Примітки	За рік, що закінчився 31 грудня 2021 року
Процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю та за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	5	17 806 052
Процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	5	3 542 954
Процентні витрати	5	(7 984 489)
Чистий процентний дохід		13 364 517
(Формування)/розформування резерву під очікувані кредитні збитки за активами, за якими нараховуються проценти	29	(1 838 786)
Чистий процентний дохід після (формування)/розформування резерву під очікувані кредитні збитки за активами, за якими нараховуються проценти		11 525 731
Комісійні доходи	6	9 802 395
Комісійні витрати	6	(3 602 597)
Операції з іноземною валютою, нетто		199 216
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки іноземної валюти		682 846
Чистий прибуток/(збиток) від операцій з фінансовими інструментами, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	7	(5 330 992)
(Формування)/розформування резерву під очікувані кредитні збитки за іншими фінансовими активами і гарантіями		(233 938)
(Формування)/розформування резерву під збитки від знецінення нефінансових активів		(9 140)
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		9 300
Чистий прибуток від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		2 351
Чистий прибуток/(збиток) від модифікації фінансових активів	29	(748 303)
Інші прибутки/(збитки)		341 128
Чистий непроцентний дохід		1 112 266
Операційні доходи		12 637 997
Витрати на виплати працівникам	8	(6 308 835)
Амортизаційні витрати	8	(1 861 286)
Збиток від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	8	-
Інші адміністративні та операційні витрати	8	(3 414 585)
Прибуток від операційної діяльності		1 053 291
Прибуток/(збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		-
Прибуток до оподаткування		1 053 291
Відшкодування з податку на прибуток	9	2 087
Чистий прибуток за рік		1 055 378

Таблиця Г.2 – Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід за 2022-2023 роки

Чистий процентний дохід представлений наступним чином:

	За рік, що закінчився 31 грудня 2023 року	За рік, що закінчився 31 грудня 2022 року
Процентні доходи включають:		
Процентні доходи, розраховані з використанням методу ефективного відсотка		
Процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю		
Проценти за кредитами, наданими клієнтам	13 083 438	10 611 970
Проценти за інвестиціями	14 405 206	7 814 511
Проценти за коштами в банках	885 330	69 226
Всього процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю	28 373 974	18 495 707
Процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		
Проценти за інвестиціями	512 422	481 300
Всього процентних доходів, розрахованих з використанням методу ефективного відсотка	28 886 396	18 977 007
Процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		
Проценти за інвестиціями	2 877 622	2 914 870
Проценти за кредитами, наданими клієнтам	829 121	652 036
Всього процентних доходів	32 593 139	22 543 913
Процентні витрати включають:		
Процентні витрати за фінансовими зобов'язаннями, що оцінюються за амортизованою вартістю		
Проценти за рахунками клієнтів	(13 292 359)	(6 419 062)
Проценти за іншими запозиченими коштами (Примітка 20)	(470 109)	(721 171)
Проценти за субординованим боргом (Примітка 22)	(44 556)	(61 081)
Проценти за коштами банків:		
Процентні витрати за зобов'язаннями перед Національним банком України	-	(308 595)
Всього процентні витрати за фінансовими зобов'язаннями, що оцінюються за амортизованою вартістю	(13 807 024)	(7 509 909)
Проценти за зобов'язаннями з оренди (Примітка 21)	(53 745)	(48 012)
Всього процентних витрат	(13 860 769)	(7 557 921)
Чистий процентний дохід	18 732 370	14 985 992

Продовження таблиці Г.2

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ
(у тисячах гривень)

	Примітки	За рік, що закінчився 31 грудня 2023 року	За рік, що закінчився 31 грудня 2022 року
Процентні доходи			
Процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю та за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	5	28 886 396	18 977 007
Процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	5	3 706 743	3 566 906
Всього процентних доходів		32 593 139	22 543 913
Процентні витрати	5	(13 860 769)	(7 557 921)
Чистий процентний дохід		18 732 370	14 985 992
(Формування)/розформування резерву під очікувані кредитні збитки за активами, за якими нараховуються проценти	29	1 363 633	(11 039 456)
Чистий процентний дохід/ (витрати) після (формування)/ розформування резерву під очікувані кредитні збитки за активами, за якими нараховуються проценти		20 096 003	3 946 536
Комісійні доходи	6	12 025 315	9 386 603
Комісійні витрати	6	(5 382 718)	(3 454 371)
Операції з іноземною валютою, нетто		937 821	1 234 118
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки іноземної валюти		108 275	(3 588 782)
Чистий прибуток/(збиток) від операцій з фінансовими інструментами, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	7	(3 700 138)	8 321 816
(Формування)/розформування резерву під очікувані кредитні збитки за іншими фінансовими активами і гарантіями		110 430	(304 573)
(Формування)/розформування резерву під збитки від знецінення нефінансових активів		(37 919)	(3 048)
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(36 998)	(3 321)
Чистий прибуток/(збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		-	903
Чистий прибуток/(збиток) від модифікації фінансових активів	29	(342 401)	(603 165)
Інші доходи		552 761	540 474
Інші витрати		-	(245 316)
Чистий непроцентний дохід		4 234 428	11 281 338
Операційні доходи		24 330 431	15 227 874
Витрати на виплати працівникам	8	(7 246 250)	(8 141 026)
Амортизаційні витрати	8	(2 002 685)	(1 833 700)
Інші адміністративні та операційні витрати	8	(5 833 830)	(4 619 929)
Прибуток від операційної діяльності		9 247 666	633 219
Прибуток/(збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		7 208	4 547
Прибуток/(збиток) до оподаткування		9 254 874	637 766
(Витрати)/ відшкодування з податку на прибуток	9	(3 276 614)	2 037
Чистий прибуток/(збиток)		5 978 260	639 803